

DE HOGE VENEN

WANDELEN OP HET DAK VAN BELGIË

Op de Hoge Venen kom je in een prachtige naturomgeving. Je wandelt er door een weids en open landschap op de hoogste paden van ons land. Voor een groot stuk is dat op een plateau, wat dit gebied zowat voor elkeen conditioneel haalbaar maakt. Wie van meer uitdagend werk houdt, vindt zijn gading op de rotsige paden langs de riviertjes.

Eric Meeuwsen

“Wil je een mooie wandeling van 10 km met slechts achttien meter hoogteverschil? In een Belgische stad rondlopen en wat bruggetjes nemen, en je hebt er meer!” Aan het woord is Eric Meeuwsen, onze gids. De venenvlakte is een echt plateau, maar aan de randen heb je wel diepe kloven, waar venbeken met (naar Belgische normen) nogal wat kracht voorbijstromen.

‘SENTIERS DIFFICILES’

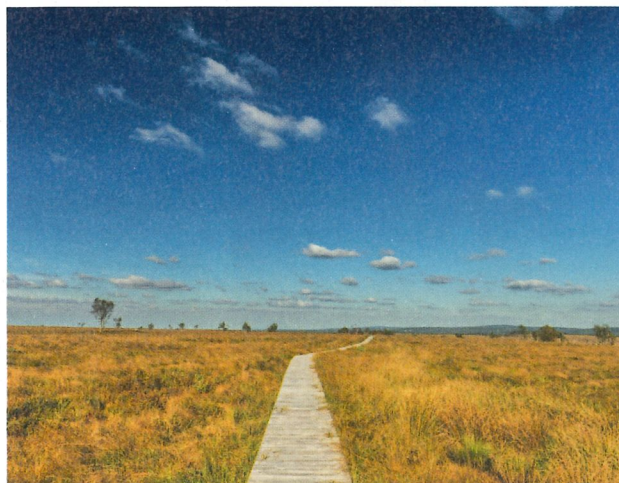
“Je moet over een goede coördinatie beschikken om de rotsige paden veilig af te lopen,” zo waarschuwt Eric. “Als je op een ‘sentier difficile’ – vaak smalle paadjes langs een rivier – valt, lig je gemakkelijk vijf tot tien meter lager. Die *sentiers* hebben een alpien karakter en bij ijs of sneeuw blijf je er beter weg. Trek dan maar de venen in, want die liggen er wondermooi bij.” Net die combinatie van veengebieden en klovenlandschappen maken deze brok oernatuur tussen Ardennen en Eifel, die de Hoge Venen heet, net zo uniek als wandelbestemming.

POTGROND ZONDER MESTSTOF

Het meest voorkomende plantje is veenmos, een mossoort die tot 25 keer zijn eigen gewicht aan water kan opslaan en kan

© ostbelgien.eu / Dominik Ketz

© ostbelgien.eu / Dominik Ketz

Verlangen naar het oude landschap

Tot ongeveer het jaar 1000 bestonden de Hoge Venen uit kleine veengebieden en daarrond bossen met berken, elzen en hazelaars. Op de drogere stukken stond beukenbos. Vanaf 1000 ontwikkelde de bevolking het gebied en kapte men de loofbossen, om plaats te maken voor weilanden. Van de late middeleeuwen tot begin 19de eeuw waren er enkel resten veen en heidevelden. Dat, en moerasbossen, is het landschap dat natuurbeheer terug wil zien komen.

© PA Massotte

© ostbelgien.eu

Gidsopleiding bij Huis Ternell

Eric Meeuwse en zijn vrouw waren tot 2009 rijwielhandelaars in Eindhoven. Toen was de lokroep om in de natuur te zijn en die ervaring met anderen te delen, zo sterk dat ze naar de Duitse Eifel verhuisden. Eric en zijn vrouw, die ook gids is, begeleiden natuurwandelingen. In 2013 volgde Eric een opleiding in het Natuurcentrum Huis Ternell, waar hij speciaal opgeleid werd om in de Hoge Venen te gidsen.

Zijn favoriete wandelingen:

- Natuurcentrum Ternell: parkeer de auto bij Nahtsief (Natuurcentrum Ternell) en wandel door drie vengebieden (Nathsief, Brackvenn en Im Platten Venn) aan weerszijden van de baan Eupen-Monschau (8 à 10 km).
- De valleiwandeling langs de Bayonne bij Longfaye, met pittige klimmetjes (8 à 9 km).
- De wandeling van Signal de Botrange en rondom Baraque Michel (16 km) is een topper.

Meer info over gids Eric Meeuwse:
www.tueschwieschen.de

“Deze brok oernatuur tussen de Ardennen en de Eifel is een prachtige wandelbestemming.”

overleven met het weinige voedsel dat in de regen zit. “Een veengebied ontwikkelt zich, wanneer een waterrijk gebied ‘verlandt’. Als er dan turfmosse op groeien die een natte omgeving creëren, krijgen hogere planten geen kans meer om er te leven. Een plantenlaag die niet verteerd is, is geen goede voedingsbodem voor planten.”

Eric noemt het “potgrond zonder meststof”. Veenmosse kun je het hele jaar bewonderen. Bij grote droogte worden ze witachtig, maar met een beetje water leven ze snel weer op. Volgens Eric worden de veenmosse te vaak overwoekerd door het pijpenstrootje, een gruwel voor de natuurbeheerder, omdat ze het oorspronkelijke karakter van de venen teniet doen.

VEENPLUIS ALS KUSSENVULLING

Pijpenstrootjes groeien waar te veel voedingsstoffen in de bodem zitten. Om er komaf mee te maken, is er maar één goede oplossing: met een bulldozer de bovenste laag wegschrapen om de voedselarme laag vrij te maken. “En dan maar hopen dat er weer veenplanten groeien.” Van juni tot augustus heb je naast die twee meest voorkomende planten ook nog veenpluis, een grassoort waarop tijdens de bloei een soort ‘wattenbollen’ komen.

“In vroegere tijden gebruikte de arme bevolking dat veenpluis om er hun kussens mee op te vullen,” vertelt Eric. En welke dieren kunnen we spotten? “Wie voor dag en dauw de Hoge Venen in trekt, kan mogelijk groot wild in het vizier krijgen op de grensvlakken tussen de kale plekken en het bos: wilde zwijnen, edelherten en reeën.”

KAPPEN VOOR NIEUWE VENEN

De venen worden omgord door sparrenbossen. Dat plaatst Eric in zijn historische context. “De Pruisen hebben die sparren

geplant, toen dit gebied bij Duitsland hoorde. Het Pruisische Rijk was goed georganiseerd en alle gronden die economisch niets opleverden, werden beplant. In de Pruisische Rijnprovincie van de 19de eeuw waren dat sparrenbossen, die gekapt konden worden om het hout te gebruiken.”

Van oorsprong was dit een nat gebied. Vandaar de vele slootjes die het water wegvoerden, vooraleer er geplant kon worden. “Er staan nu al bomen van de tweede en de derde generatie,” weet Eric. “Vandaag wordt een kaprijp bosperceel gekapt en komen er geen nieuwe sparren in de plaats. Die sparren zijn immers landschapsvreemd en hebben een negatieve uitwerking op het biotoop van de Hoge Venen.”

TOEGANKELIJKHEID CHECKEN

De lege vlakte waar eens het sparrenbos was, ontwikkelt zich nu tot een nieuw venengebied. Naar welk seizoen gaat je voorkeur uit, Eric? “De Hoge Venen hebben nogal een bar klimaat. Het regent en sneeuwt er vaak, en de nevel heeft het hier ook naar zijn zin. De minst gunstige maanden zijn november en december.” Tot maart valt er vaak sneeuw, en dan is het er echt prachtig. “In de winterperiode worden er langlaufpistes gemarkeerd, maar die blijven zo veel mogelijk weg van de wandelpaden. In het voorjaar gebeurt het wel vaker dat de wegen in het ven afgesloten zijn wegens brandgevaar. Je doet er alleszins goed aan voor je vertrek eerst even de toegankelijkheid te checken op de website van de Hoge Venen.”

Meer toeristische info: www.ostbelgien.eu/nl en www.hautesfagnes.be

Als uitvalsbasis voor een paar dagen Hoge Venen gebruikten we La Chaumière du Lac (Rue du Barrage 23, 4950 Waimes, www.chaumièredulac.be) ☺